

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2323/2022
21.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Јовановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства здравља, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 336/2022 од 07.04.2022. године, у седници одржаној 21.12.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 336/2022 од 07.04.2022. године.

УКИДАЈУ СЕ: пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 336/2022 од 07.04.2022. године и пресуда Основног суда у Врању П1 337/21 од 09.11.2021. године, па се предмет враћа првостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 337/21 од 09.11.2021. године, ставом 1. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име потраживања које има према Здравственом центру у Врању по решењу Основног суда у Врању Ии 4194/17 од 24.07.2017. године, исплати и то: на име дуга због неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада за период од маја 2013. године до децембра 2014. године, износе, са законском затезном каматом наведене у том ставу изреке и на име трошкова парничног поступка у предмету П1 1219/16 у износу од 49.612,00 динара, са законском затезном каматом почев од 05.12.2016. године па до коначне исплате и трошкове извршног поступка у предмету Ии 4194/17 у износу од 7.024,00 динара, као неоснован. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 19.500,00 динара.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж1 336/2022 од 07.04.2022. године, одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Врању П1 337/21 од 09.11.2021. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложио да се о

ревизији одлучи као изузетно дозвољеној на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају је потребно уједначавање судске праксе у погледу солидарне одговорности оснивача за дугове правних лица према којима се стечајни поступак не спроводи на основу одредбе члана 14. став 1. Закона о стечају („Службени гласник РС“, бр. 106/15 и 106/16).

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу у Здравственом центру „Врање“ па је правноснажним и извршним решењем Основног суда у Врању Ии бр. 4194/17 од 24.07.2017. године, на предлог тужиоца, као извршног повериоца, против Здравственог центра „Врање“, као извршног дужника, одређено извршење ради наплате главног дуга и законске затезне камате због неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада за период од маја 2013. године до децембра 2014. године, у износима који су предмет ове парнице. На основу извештаја јавног извршитеља, извршење у том предмету није спроведено, имајући у виду да је Здравствени центар „Врање“ у блокади почев од 11.05.2016. године, непрекидно, укупно 1820 дана. Вештачењем је утврђено да је оснивач Здравственог центра „Врање“, Република Србија, Министарство здравља, и да се тај здравствени центар финансира из различитих извора, претежно из уступљених јавних прихода тј. средстава добијених од стране Републичког фонда за здравствено осигурање – Филијала у Врању процентуално у 2018. години – 96,60%, буџет РС 1,28%, остали извори 2,12%, у 2019. години Републички фонд за здравствено осигурање 91,77%, буџет РС 6,96%, остали извори 1,27% и у 2020. години Републички фонд за здравствено осигурање 97,86%, буџет РС 0,94%, остали извори 1,21%. Тужилац свој тужбени захтев у односу на тужену заснива на чињеници да је Република Србија оснивач Здравственог центра „Врање“ и да се тај здравствени центар претежно финансира из буџета Републике Србије, а да су се стекли услови за солидарну одговорност тужене Републике Србије, јер се извршење ради наплате потраживања над тим здравственим центром не може спровести на основу одредбе члана 14. Закона о стечају. У одговору на тужбу, тужена је, између осталог истакла и приговор застарелости тужиоцевог потраживања.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиоца одбили јер су закључили да би до испуњености услова за солидарну одговорност оснивача дошло тек у ситуацији ако запослени у извршном поступку не би могао да наплати своје потраживање, а да сама чињеница да је рачун основаног субјекта над којим се не спроводи стечај дужи период у блокади, не доводи аутоматски до примене одредбе члана 14. став 1. Закона о стечају, о одговорности оснивача имајући у виду да је тужилац имао могућности да, поред наведених средстава извршења којима потраживање не може да намири, будући да је рачун Здравственог центра у Врању у блокади, а да покретне и непокретне ствари не подлежу извршењу, предложи неко друго средство извршења, што он није учинио.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 14. став 1. Закона о стечају, прописано је да се стечајни поступак не спроводи према Републици Србији, аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе, фондовима и организацијама обавезног пензијског, инвалидског, социјалног и здравственог осигурања, правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а које се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, Народној банци Србије, Централном регистру, депоу и клирингу хартије од вредности, јавним агенцијама. За обавезе правног лица над којим се, у складу са ставом 1. овог члана закона, не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају његови оснивачи односно власници као и чланови и акционари (став 3).

Солидарност дужника прописана је одредбом члана 414. Закона о облигационим односима, тако што сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу, она престаје и сви се дужници ослобађају (став 1).

У конкретном случају тужилац је поверилац потраживања које има према дужнику, Здравственом центру „Врање“, чији рачун је у блокади непрекидно укупно 1820 дана и над којим се стечајни поступак не спроводи а чији је оснивач Република Србија и који се претежно финансира из Републичког фонда. Солидарна одговорност оснивача за обавезе правног лица чији је оснивач, постоји на основу одредбе члана 14. став 3. Закона о стечају, у случају постојања материјално-правних услова за отварање стечајног поступка, што је, између осталог и трајна неспособност дужника за плаћање. Пасивна солидарност је једно од средстава обезбеђења обавезе, у циљу пружања веће сигурности повериоцу за остварење његовог потраживања, имајући у виду да солидарни дужник одговара за целу обавезу и да поверилац има право да бира од ког ће захтевати испуњење обавезе. Због тога је погрешан закључак нижестепених судава о неоснованости тужбеног захтева тужиоца, јер он није доказао да су исцрпљена сва расположива средства извршења прописана Законом о извршењу и обезбеђењу ради наплате његовог потраживања од извршног дужника чији је тужена оснивач. Међутим, нижестепени судови, због погрешне примене материјалног права, нису ценили приговор застарелости потраживања који је тужена истакла у одговору на тужбу па је због тога чињенично стање непотпуно утврђено.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода на основу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да првостепени суд чињенично стање у погледу истакнутог приговора застарелости тужиочевог потраживања у потпуности и правилно утврди, на основу примедби из овог решења, да би потом имао могућност да правилном применом материјалног права о тужбеном захтеву тужиоца донесе нову одлуку.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић